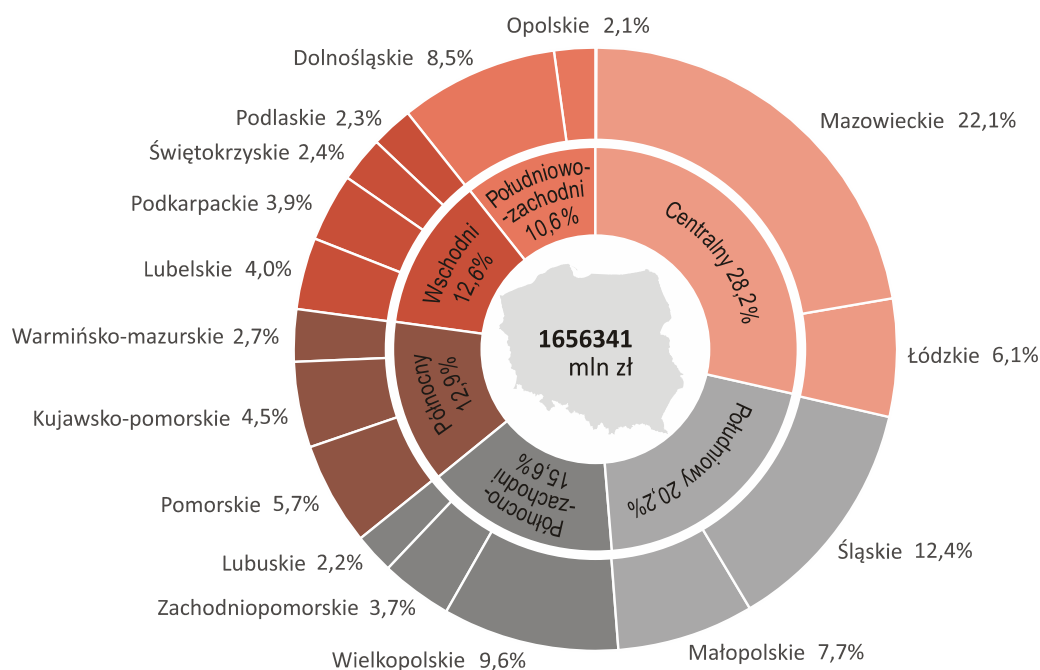

Produkt krajowy brutto w województwie wielkopolskim w 2013 r.

W roku 2013 wartość wytworzonego w Polsce **produktu krajowego brutto (PKB)** wyniosła 1656341 mln zł w cenach bieżących i w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyła się o 1,7%, a licząc w cenach stałych – o 1,3%. W województwie wielkopolskim wartość PKB kształtowała się na poziomie 159784 mln zł, co w stosunku do 2012 r. oznacza wzrost o 3,2% w cenach bieżących i o 1,7% w cenach stałych. W odniesieniu do roku 2010 realny wzrost wartości PKB (w cenach stałych) w województwie wielkopolskim wyniósł 10,0% i był największy w kraju (w Polsce średni realny wzrost wyniósł w tym czasie 8,1%). Średnie roczne tempo zmian w okresie 2010–2013 w województwie wielkopolskim kształtowało się na poziomie 3,3% (w cenach stałych) wobec 2,6% przeciętnie w kraju i zaledwie 0,6% w województwie świętokrzyskim.

Ryc. 1. UDZIAŁ REGIONÓW I WOJEWÓDZTW W TWORZENIU PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO W 2013 R.

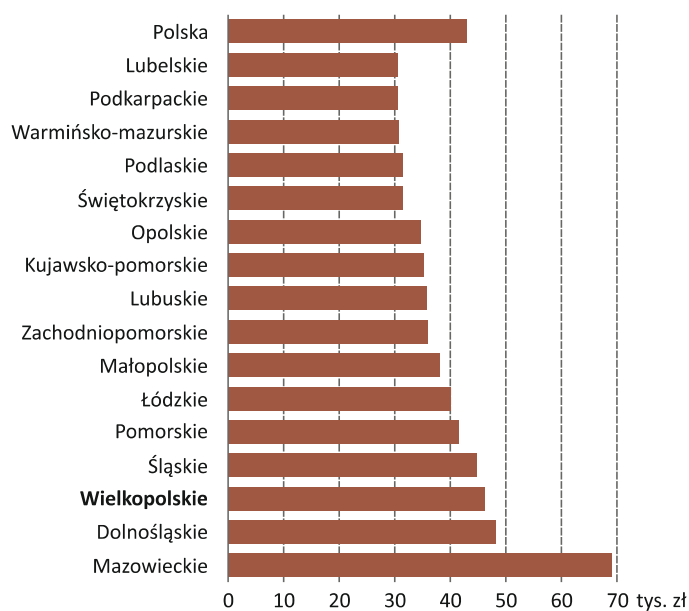

Charakterystyczną cechą polskiej gospodarki jest silna koncentracja generowania produktu krajowego brutto w kilku regionach. Ponad 60% PKB powstaje w 5 województwach, skupiających na swym obszarze 54,3% ogółu pracujących w gospodarce narodowej. Od lat zdecydowanie przoduje województwo mazowieckie, gdzie w 2013 r. wygenerowano 22,1% PKB (wobec 21,7% w 2010 i 2011 r. oraz 21,9% w 2012 r.). Drugie miejsce – z udziałem 12,4% w 2013 r. (12,7% w 2012 r. oraz 12,9%

w 2010 i 2011 r.) – zajmuje województwo śląskie. Wielkopolskie, gdzie w 2013 r. wytworzono 9,6% krajowej wielkości PKB (9,5% w 2012 r. oraz 9,4% w 2010 i 2011 r.), utrzymuje się na miejscu 3. przed województwami dolnośląskim (8,5%, podobnie jak w 2010 r. i o 0,1 p.proc. mniej niż w latach 2011–2012) oraz małopolskim (7,7%, podobnie jak w latach 2011–2012 i o 0,1 p.proc. więcej niż w 2010 r.), plasującymi się na miejscach 4. i 5.

Jednym z podstawowych mierników wykorzystywanych do określania rozwoju społeczno-ekonomicznego regionu jest wielkość **produktu krajowego brutto przeliczona na 1 mieszkańca**. W 2013 r. przeciętny poziom tego wskaźnika dla kraju wyniósł 43020 zł, tj. więcej niż w poprzednim roku o 1,8% – licząc w cenach bieżących i o 1,3% – w cenach stałych. W województwie wielkopolskim wartość PKB na 1 mieszkańca w stosunku do roku 2012 zwiększyła się o 3,1% w cenach bieżących, a o 1,6% w cenach stałych, osiągając poziom 46135 zł. W relacji do roku 2010 realny wzrost tego wskaźnika w województwie wielkopolskim wyniósł 9,3% (drugi wynik w kraju po województwie lubelskim – 10,0%), przy średniej ogólnopolskiej – 8,0%. Podobnie jak w poprzednich latach, w 2013 r. wielkopolskie było jednym z 4 województw, gdzie PKB na 1 mieszkańca przekroczył poziom wskaźnika liczonego dla całego kraju (o 7,2%; w mazowieckim o 60,5%; w dolnośląskim o 11,9%; w śląskim o 4,0%).

Ryc. 2. **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO NA 1 MIESZKAŃCA WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2013 R.**

Produkt krajowy brutto, który opisuje wyniki działalności gospodarczej wszystkich podmiotów gospodarki narodowej, równa się sumie **wartości dodanej brutto (WDB)**, czyli wartości nowo wytworzonej przez wszystkie jednostki instytucjonalne (w cenach bazowych), skorygowanej na poziomie gospodarki narodowej ogółem o podatki od produktów i dotacje do nich.

W 2013 r. w skali całego kraju wytworzono wartość dodaną brutto w kwocie 1470844 mln zł, tj. o 1,8% więcej niż przed rokiem. WDB wygenerowana w tym czasie w województwie wielkopolskim wyniosła 141890 mln zł (o 3,3% więcej niż w 2012 r.), co stanowiło 9,6% wielkości krajowej (wobec 9,5% w 2012 r. oraz 9,4% w latach 2010 i 2011) i lokowało województwo na miejscu 3.

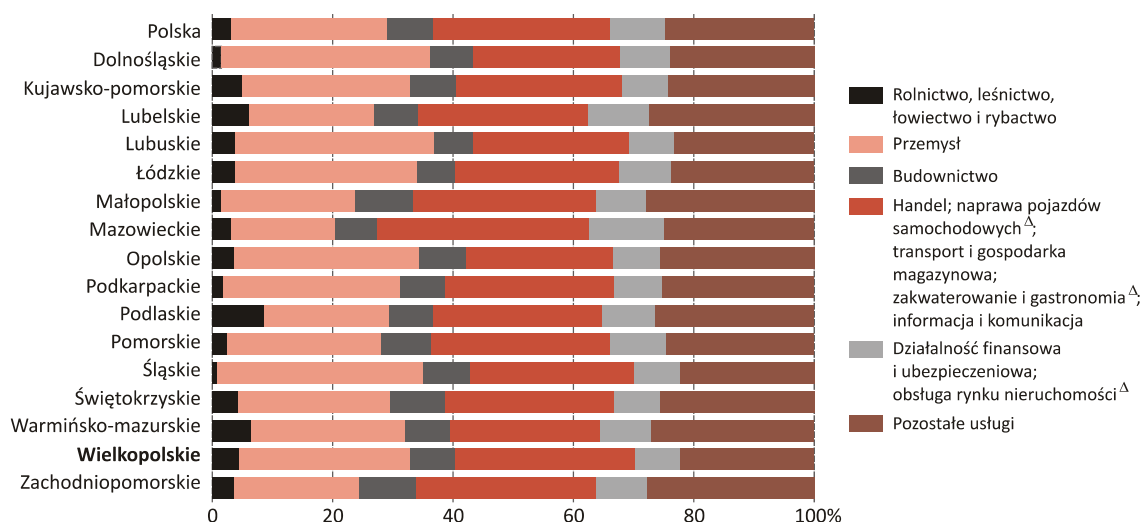
Województwo wielkopolskie zajmuje wysoką pozycję również w procesie tworzenia wartości dodanej brutto rozpatrywanej oddzielnie dla poszczególnych grup rodzajów działalności¹.

¹ W opracowaniu zastosowano skrócone nazwy następujących sekcji: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi oraz działalność związana z obsługą rynku nieruchomości. W tablicy i na wykresach zastosowane skróty oznaczono znakiem „Δ”.

W większości województw największą część wartości dodanej brutto generują jednostki prowadzące działalność w zakresie handlu i naprawy pojazdów samochodowych, transportu i gospodarki magazynowej, zakwaterowania i gastronomii oraz informacji i komunikacji, a także jednostki przemysłowe. Najmniejszy pozostaje udział jednostek związanych z rolnictwem.

W 2013 r. w skali całego kraju jednostki z sekcji: **handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia oraz informacja i komunikacja** wytworzyły 29,5% WDB (w 2012 r. 29,3%; w 2011 r. 28,6%; w 2010 r. 29,2%). Sekcje te przodowały w generowaniu WDB w 8 województwach, a największy udział miały w: mazowieckim (35,2% WDB województwa), małopolskim (30,5%) oraz zachodniopomorskim (30,0%). W województwie wielkopolskim w 2013 r. z wymienionych sekcji pochodziło 29,9% wojewódzkiej WDB, tj. o 0,1 p.proc. więcej niż przed rokiem, o 0,8 p.proc. więcej niż w 2011 r. i o 0,4 p.proc. więcej niż w 2010 r. Udział województwa wielkopolskiego w tworzeniu krajowej WDB dla sekcji: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia oraz informacja i komunikacja wyniósł 9,8% (wobec 9,7% w 2012 r., 9,6% w 2011 r. i 9,5% w 2010 r.), co – podobnie jak w poprzednich latach – dawało 3. miejsce w kraju po województwach mazowieckim (26,4%) i śląskim (11,5%).

Ryc. 3. **WARTOŚĆ DODANA BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI I WOJEWÓDZTW W 2013 R.**

Drugie miejsce pod względem udziału w tworzeniu krajowej WDB w Polsce zajmują jednostki **przemysłowe** (tj. z sekcji: górnictwo i wydobywanie, przetwórstwo przemysłowe, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, a także dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją). W 2013 r. wygenerowały one średnio 26,0% WDB (tyle samo co w 2011 r.; w 2012 r. 26,5%; w 2010 r. 25,4%). Przemysł dominował w generowaniu WDB w 7 województwach, w tym: dolnośląskim (34,7%), śląskim (34,2%), lubuskim (32,9%), opolskim (30,8%) oraz łódzkim (30,2%).

Wprawdzie w województwie wielkopolskim udział przemysłu był mniejszy niż w wymienionych regionach, ale większy niż przeciętnie w kraju. W 2013 r. jednostki przemysłowe w województwie wielkopolskim wygenerowały 28,5% wojewódzkiej WDB (tyle samo co przed rokiem; w 2011 r. 27,7%; w 2010 r. 27,5%), a ich udział w tworzeniu WDB przemysłu w skali kraju wyniósł 10,6% (wobec 10,2% w 2012 i 2010 r. oraz 10,0% w 2011 r.). Wśród pozostałych województw, podobnie jak w poprzednich latach, dawało to wielkopolskiemu 4. pozycję po: śląskim (16,4%), mazowieckim (14,8%) i dolnośląskim (11,3%).

Udział w tworzeniu krajowej WDB jednostek z grupy tzw. **pozostałych usług** (obejmujących sekcje: działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, edukacja, opieka zdrowotna i pomoc społeczna, działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją, pozostała działalność usługowa, a także gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby) w 2013 r. kształtował się na poziomie 24,7% (wobec 24,2% w 2012 r., 24,1% w 2011 r. i 24,6% w 2010 r.). Sekcje te dominowały w generowaniu WDB województwa warmińsko-mazurskiego (27,0%). Wprawdzie w trzech województwach (lubelskim, małopolskim i zachodniopomorskim) udział tych sekcji był większy, jednak w tworzeniu WDB województwa nie miały tam one decydującego znaczenia. W województwie wielkopolskim jednostki prowadzące działalność w ramach tzw. pozostałych usług w 2013 r. wytworzyły 22,2% WDB województwa (w 2012 r. 21,9%; w 2011 r. 21,7%; w 2010 r. 21,9%). Udział tego regionu w tworzeniu krajowej WDB tej grupy sekcji wyniósł 8,7% (wobec 8,6% w 2012 r., 8,5% w 2011 r. i 8,4% w 2010 r.), tyle samo co w przypadku województwa małopolskiego. Więcej wygenerowały tylko województwa mazowieckie (22,3%) i śląskie (11,3%).

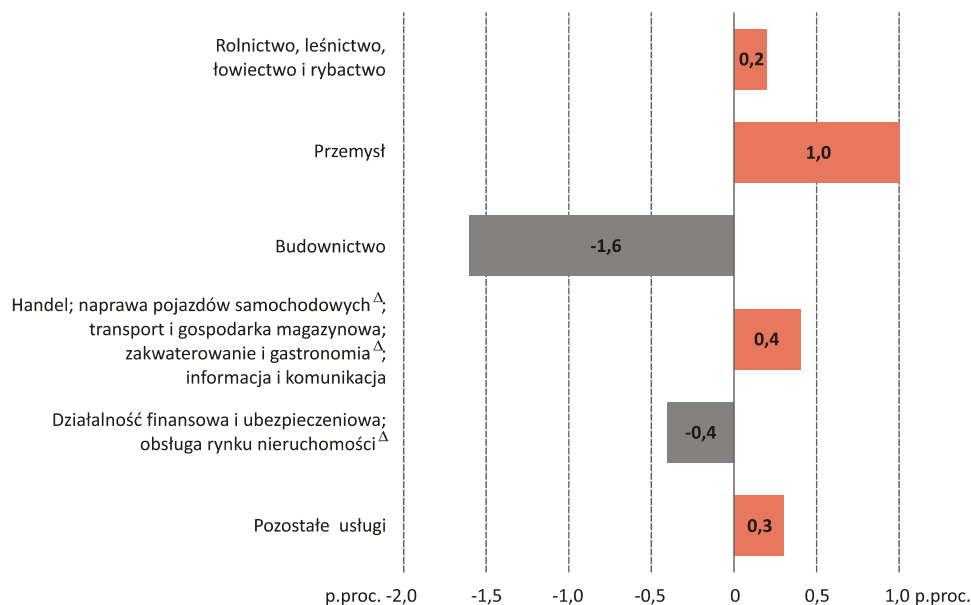
Jednostki zajmujące się **działalnością finansową i ubezpieczeniową oraz obsługą rynku nieruchomości** w 2013 r. wypracowały 9,2% krajowej WDB, tj. o 0,2 p.proc. więcej niż przed rokiem, chociaż o 0,4 p.proc. mniej niż w 2011 r. i o 0,3 p.proc. mniej niż w 2010 r. Na poziomie zbliżonym do krajowego kształtował się udział tych sekcji w tworzeniu WDB województw pomorskiego (9,4%) oraz podlaskiego (8,9%). Większe znaczenie wymienione sekcje miały w generowaniu WDB w województwach mazowieckim, gdzie ich udział wyniósł 12,6%, oraz lubelskim – 10,0%. W województwie wielkopolskim jednostki z sekcji działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz obsługa rynku nieruchomości wygenerowały 7,5% WDB województwa (tak samo jak w 2012 r. i wobec 8,0% w 2011 r. oraz 7,9% w 2010 r.). Udział województwa wielkopolskiego w tworzeniu krajowej wielkości WDB sekcji finansowych w 2013 r. wyniósł 7,9% (podobnie jak w latach 2011–2012 r.; w 2010 r. 7,8%), co dawało 3. pozycję po województwach mazowieckim (30,4%) i śląskim (10,2%).

Udział jednostek budowlanych w krajowej WDB w 2013 r. kształtował się na poziomie 7,6% (wobec 8,0% w 2012 r., 8,6% w 2011 r. i 8,4% w 2010 r.). Większy wkład niż przeciętnie w kraju jednostki sekcji **budownictwo** miały m.in. w województwach: małopolskim (gdzie w 2013 r. wygenerowały 9,6% WDB województwa), zachodniopomorskim (9,3%) oraz świętokrzyskim (9,1%). W województwie wielkopolskim udział tej sekcji kształtował się na poziomie niższym od krajowego i wyniósł 7,4% (w 2012 r. 8,0%; w 2011 r. 9,1%; w 2010 r. 9,0%). Wkład województwa wielkopolskiego w tworzenie krajowej wielkości WDB sekcji budownictwo kształtował się na poziomie 9,4% (podobnie jak w 2012 r., a o 0,6 p.proc. niżej niż w latach 2010 i 2011), zapewniającym mu 4. lokatę po województwach: mazowieckim (20,1%), śląskim (12,8%) i małopolskim (9,8%).

Najmniejszy udział w tworzeniu WDB mają jednostki **rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa**. W 2013 r. w skali kraju wygenerowały one zaledwie 3,1% WDB (podobnie jak w 2011 r.; 2,9% w latach 2010 i 2012). W 10 województwach udział był większy niż przeciętnie w kraju, ale największe znaczenie jednostki rolnicze odgrywały w tworzeniu WDB województw: podlaskiego (8,7%), warmińsko-mazurskiego (6,5%) i lubelskiego (6,1%). Udział rolnictwa w generowaniu WDB województwa wielkopolskiego w 2013 r. wyniósł 4,4% (wobec 4,3% w latach 2011 i 2012 oraz 4,2% w 2010 r.). W skali całego kraju województwo wielkopolskie wypracowało 13,6% WDB rolnictwa, plasując się pod tym względem (podobnie jak w poprzednich latach) na 2. miejscu za województwem mazowieckim (21,6%).

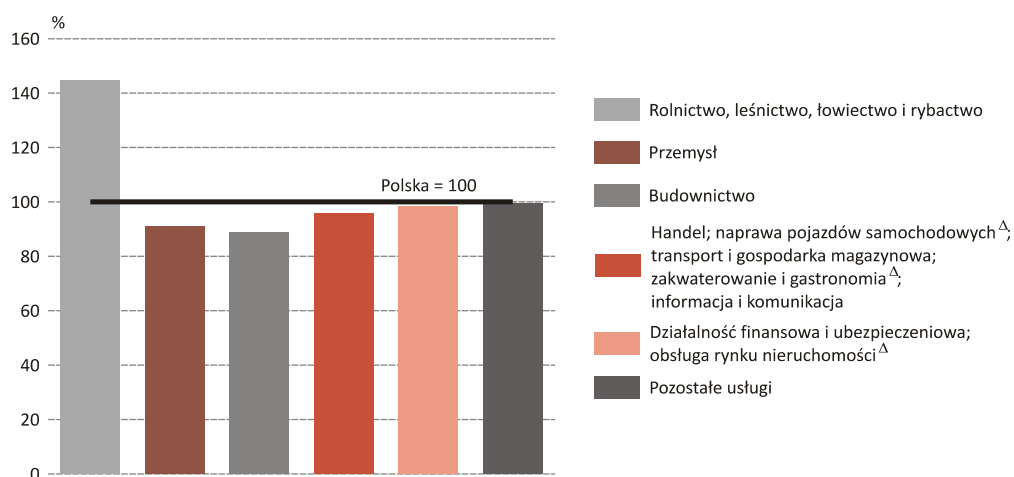
Ryc. 4. **WARTOŚĆ DODANA BRUTTO W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI**

Zmiany udziałów w latach 2010-2013

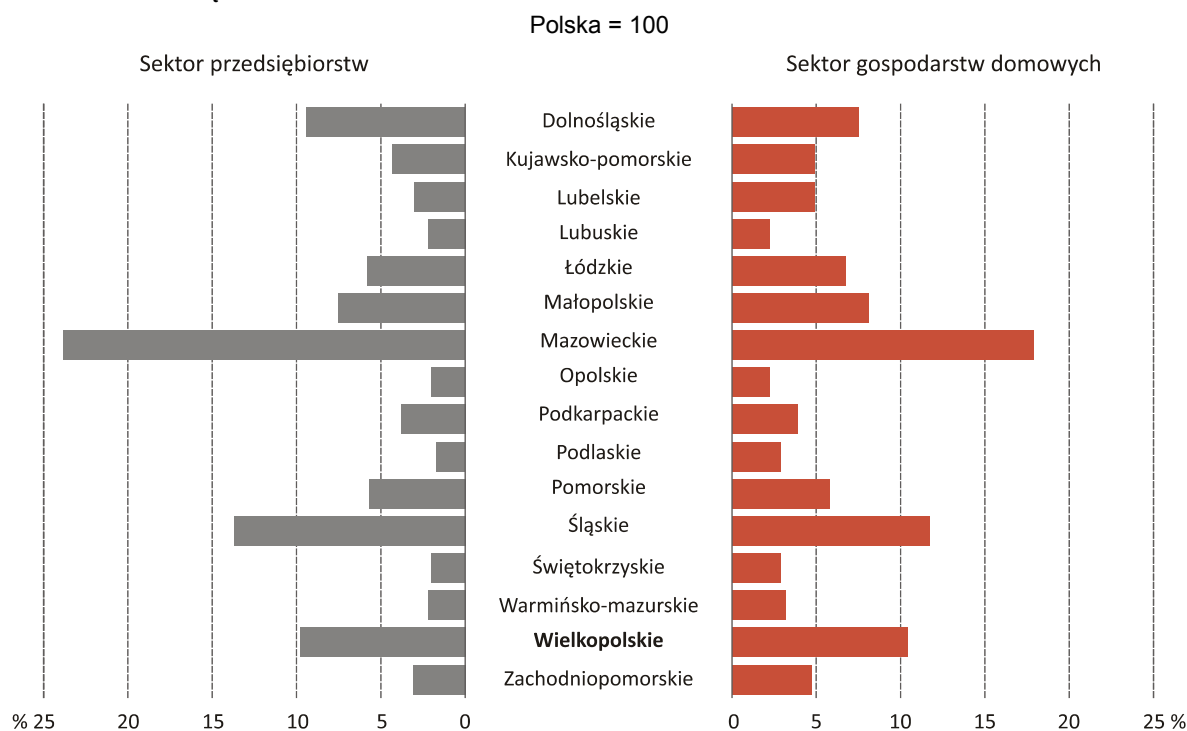
Dokonując przeliczenia **wartości dodanej brutto na 1 pracującego** w gospodarce narodowej, określiła się poziom wydajności pracy. W 2013 r. wskaźnik ten wyniósł dla Polski 107093 zł i był o 3,0% wyższy od uzyskanego w poprzednim roku. Tylko w 4 województwach (mazowieckim, dolnośląskim, pomorskim i śląskim) odnotowano wydajność lepszą od średniej krajowej. W województwie wielkopolskim wartość dodana brutto przeliczona na 1 pracującego w 2013 r. wyniosła 104371 zł, tj. o 4,1% więcej niż w 2012 r., ale o 2,5% mniej niż w kraju (w poprzednich latach dystans do średniej krajowej był nieco większy i wynosił od 3,4% w 2010 r. do 3,7% w 2011 r.). Biorąc pod uwagę różne obszary działalności gospodarczej, należy stwierdzić, że tak jak w poprzednich latach, w roku 2013 w województwie wielkopolskim poziom krajowy przekroczył jedynie wskaźnik wydajności pracy w rolnictwie (o 44,8% wyżej niż przeciętnie w kraju). Natomiast największy dystans od wielkości krajowej dzielił tu wskaźniki liczone dla budownictwa (o 11,4% niżej niż w kraju) oraz przemysłu (o 9,1% niżej).

Ryc. 5. **WARTOŚĆ DODANA BRUTTO NA 1 PRACUJĄCEGO W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI W 2013 R.**

W ujęciu sektorów instytucjonalnych, w tworzeniu wartości dodanej brutto dominującą rolę odgrywa **sektor przedsiębiorstw niefinansowych**. W 2013 r. z tego sektora pochodziło 50,9% ogólnej kwoty WDB w kraju (50,7% w 2012 r.; 50,5% w 2011 r.; 50,1% w 2010 r.) oraz 51,8% w województwie wielkopolskim (51,0% w 2012 r.; 50,8% w 2011 r.; 50,9% w 2010 r.). Udział województwa wielkopolskiego w krajowej WDB sektora przedsiębiorstw niefinansowych wyniósł 9,8% (wobec 9,6% w 2012 i 2010 r. oraz 9,5% w 2011 r.). Większy wkład miały tylko dwa województwa – mazowieckie (23,8%) i śląskie (13,7%).

Ryc. 6. **UDZIAŁ WOJEWÓDZTW W TWORZENIU WARTOŚCI DODANEJ BRUTTO SEKTORA PRZEDSIĘBIORSTW I SEKTORA GOSPODARSTW DOMOWYCH W 2013 R.**

Udział **sektora instytucji rządowych i samorządowych** w tworzeniu krajowej wartości dodanej brutto w 2013 r. wyniósł 14,4%, tj. o 0,1 p.proc. więcej niż w 2012 r., ale o 0,2 p.proc. mniej niż w 2011 r. i o 0,8 p.proc. mniej niż w 2010 r. W województwie wielkopolskim znaczenie tego sektora było mniejsze niż przeciętnie w Polsce i kształtowało się na poziomie 12,5% (podobnie jak w 2012 r.; 12,9% w 2011 r.; 13,5% w 2010 r.), ale udział tego regionu w generowaniu WDB sektora instytucji rządowych i samorządowych był stosunkowo duży i wyniósł 8,4% (w poprzednich latach 8,3%), co stanowiło 4. wielkość w kraju po województwach: mazowieckim (18,3%), śląskim (10,8%) i małopolskim (8,5%).

Sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek (w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie i poza nim z liczbą pracujących do 9) oraz osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł, w 2013 r. wytworzył 29,9% WDB w kraju (30,5% w 2012 r., a 30,0% w latach 2010–2011) i 32,3% WDB w województwie wielkopolskim (33,2% w 2012 r.; 32,7% w 2011 r.; 32,2% w 2010 r.). Udział województwa wielkopolskiego w tworzeniu WDB całego sektora gospodarstw domowych wyniósł 10,4% (10,3% w 2012 i 2011 r.; 10,1% w 2010 r.), co lokowało ten region na 3. miejscu po województwach mazowieckim (17,9%) i śląskim (11,7%).

Wartość dodana brutto, która mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej jednostek instytucjonalnych, w rachunku produkcji stanowi pozycję bilansującą i jest obliczana jako różnica między produkcją globalną a zużyciem pośrednim. Produkcja globalna wyceniana jest w cenach bazowych lub według kosztów produkcji, zużycie pośrednie w cenach nabycia, a wartość dodana brutto wyrażona jest w cenach bazowych.

W 2013 r. **produkcja globalna** (określona jako wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne) zamknęła się kwotą 3389831 mln zł i w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyła się o 1,2%. Wartość produkcji globalnej wytworzonej w województwie wielkopolskim wyniosła w tym czasie 333938 mln zł, czyli o 3,3% więcej niż w 2012 r. Udział województwa wielkopolskiego w wielkości krajowej wyniósł 9,9% (wobec 9,7% w 2012 r., 9,6% w 2011 r. i 9,5% w 2010 r.).

Zużycie pośrednie, czyli wartość wyrobów i usług zużytych w procesie produkcji, w 2013 r. wyliczono w Polsce na 1918987 mln zł, tj. o 0,7% wyżej niż przed rokiem. W województwie wielkopolskim jego wartość wyniosła 192049 mln zł, tj. o 3,2% więcej niż w 2012 r. i stanowiła 10,0% wielkości krajowej (o 0,2 p.proc. więcej niż w dwóch poprzednich latach i o 0,4 p.proc. więcej niż w 2010 r.).

W rachunku tworzenia dochodów, który przedstawia powstawanie dochodów bezpośrednio związanych z procesem produkcji, wartość dodana brutto występuje po stronie przychodów, natomiast rozchodem są koszty związane z zatrudnieniem, pozostałe podatki związane z produkcją, pomniejszone o pozostałe dotacje związane z produkcją oraz saldo podatków od produktów i dotacji do nich. Pozycję bilansującą w rachunku tworzenia dochodów stanowi **nadwyżka operacyjna brutto**.

W 2013 r. koszty związane z zatrudnieniem w kraju wzrosły o 2,1% w stosunku do poprzedniego roku, a ich udział w wielkości WDB utrzymał się na poziomie zbliżonym do notowanego w dwóch poprzednich latach i wyniósł 42,1%. W województwie wielkopolskim koszty związane z zatrudnieniem stanowiły 40,2% WDB (o 0,2 p.proc. mniej niż w 2012 r.; o 0,4 p.proc. mniej niż w 2011 r. i o 0,7 p.proc. mniej niż w 2010 r.), a ich wartość w ciągu roku zwiększyła się o 2,7%.

Nadwyżka operacyjna brutto, oznaczająca nadwyżkę lub deficyt powstałe w wyniku procesu produkcji, przed uwzględnieniem dochodów z tytułu własności, w 2013 r. w kraju wyniosła 850866 mln zł i była o 2,1% większa niż przed rokiem. W województwie wielkopolskim roczny przyrost wyniósł 3,9%, a nadwyżka operacyjna zamknęła się tu kwotą 85058 mln zł. Udział województwa wielkopolskiego w tworzeniu wielkości krajowej nadwyżki operacyjnej brutto wyniósł 10,0% (wobec 9,8% w latach 2012 i 2010 oraz 9,7% w 2011 r.). Większy wkład miały tylko województwa mazowieckie (22,2%) i śląskie (11,4%).

Transakcje opisujące przepływy dochodów powstałych w procesie produkcji między sektorami instytucjonalnymi obrazują rachunki pierwotnego i wtórnego podziału dochodów. Na poziomie regionalnym rachunki podziału dochodów zestawiane są wyłącznie dla sektora gospodarstw domowych. Podstawowymi funkcjami jednostek instytucjonalnych tworzących sektor gospodarstw domowych są: konsumpcja i dostarczanie siły roboczej, a w przypadku prowadzenia działalności gospodarczej – także wytwarzanie produktów (wyrobów i usług niefinansowych). Oddzielenie funkcji produkcyjnej od konsumpcyjnej nie jest możliwe, nie można bowiem wyraźnie oddzielić środków i decyzji podejmowanych w roli konsumenta. Stąd nadwyżka operacyjna brutto, uzyskana w procesie produkcji i tworzenia dochodów, w sektorze gospodarstw domowych nie ogranicza się wyłącznie do działalności gospodarczej, ale ma charakter dochodu mieszanego. Dochód ten zawiera w sobie elementy wynagrodzenia za pracę wykonywaną przez właściciela czy też innych członków gospodarstwa domowego, które nie mogą być osobno określane w sposób wiarygodny i oddzielony od zysku właściciela lub przedsiębiorcy. Dochód mieszany brutto, powiększony o dochody związane z pracą najemną (tj. wynagrodzenia, składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców) oraz dochody z tytułu własności – tworzą dochody pierwotne brutto.

W 2013 r. **dochody pierwotne brutto gospodarstw domowych** w Polsce wyniosły 1076500 mln zł i w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyły się o 1,3%. Podobny przyrost odnotowano w tym czasie w województwie wielkopolskim, a dochody pierwotne zamknęły się tu sumą 102136 mln zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca dało to kwotę 29490 zł, tj. o 1,2% większą niż przed rokiem i o 5,5% większą niż przeciętnie w kraju. Udział województwa wielkopolskiego w tworzeniu dochodów pierwotnych brutto w całym sektorze gospodarstw domowych w 2013 r. wyniósł 9,5% (podobnie jak w dwóch poprzednich latach, a o 0,1 p.proc. więcej niż w 2010 r.). Większy udział miały tylko województwa mazowieckie (19,4%) i śląskie (12,8%).

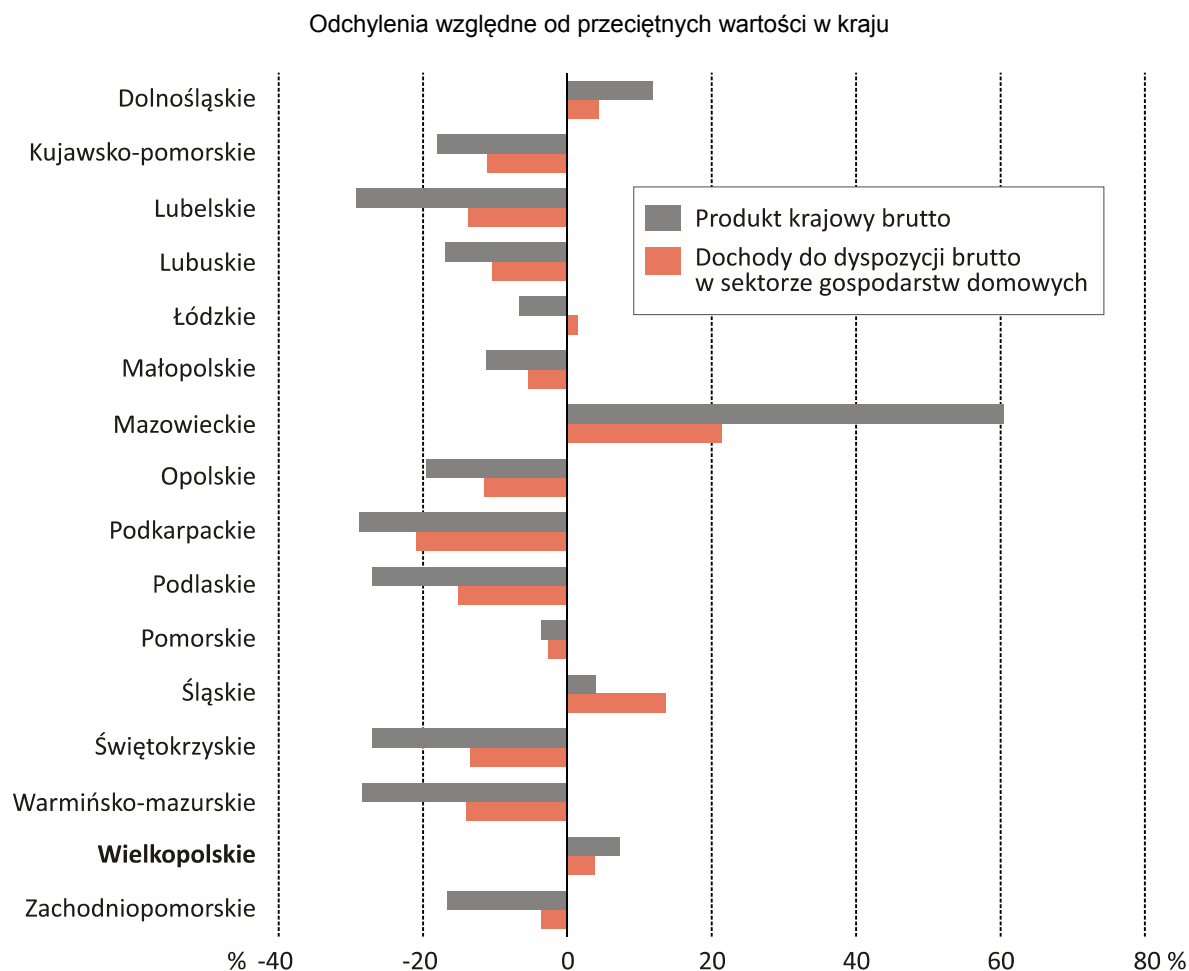
W wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, świadczenia z pomocy społecznej pieniężne) oraz inne transfery bieżące powstają **dochody do dyspozycji brutto**. W sektorze gospodarstw domowych mierzony ten określa materialny poziom życia ludności.

W 2013 r. dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w Polsce zamknęły się kwotą 1007431 mln zł, co w porównaniu z rokiem 2012 oznacza wzrost o 1,6% w cenach bieżących i o 0,7%, licząc w cenach stałych. W województwie wielkopolskim dochody do dyspozycji brutto w 2013 r. wynosiły 94106 mln zł i w ciągu roku, licząc w cenach bieżących, wzrosły o 1,0%, natomiast biorąc pod uwagę ceny stałe – obniżyły się o 0,1%. W odniesieniu do roku 2010 realny wzrost wartości dochodów do dyspozycji brutto w województwie wielkopolskim wyniósł 2,0% wobec 2,9% w kraju.

W 2013 r. **nominalne dochody do dyspozycji brutto gospodarstw domowych, w przeliczeniu na 1 mieszkańca**, w kraju wyniosły 26166 zł, tj. o 1,7% więcej niż w poprzednim roku, a w województwie wielkopolskim 27171 zł, czyli o 0,9% więcej niż w 2012 r. i o 3,8% więcej niż przeciętnie w Polsce. Poziom średniej krajowej przekroczyły jeszcze 4 województwa: mazowieckie (o 21,4%), śląskie (o 13,7%), dolnośląskie (o 4,3%) i łódzkie (o 1,4%).

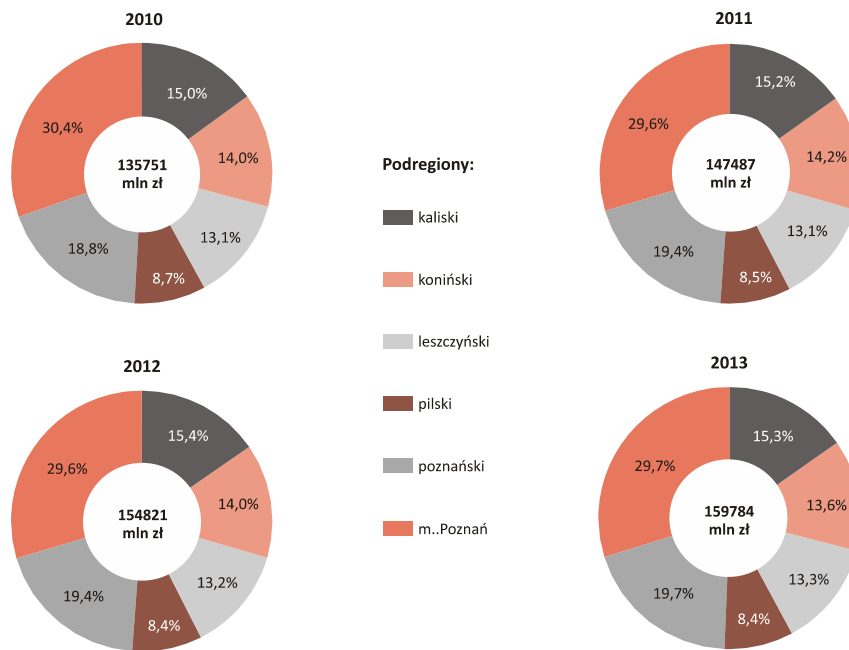
Wysoką pozycję województwa wielkopolskiego wśród pozostałych województw pod względem materialnego poziomu życia ludności (mierzonego kwotą nominalnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca) oraz stopnia rozwoju gospodarczego regionu (określonego wartością PKB przypadającą na 1 mieszkańca) ilustruje wykres:

Ryc. 7. **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO ORAZ NOMINALNE DOCHODY DO DYSPOZYCJI NA 1 MIESZKAŃCA WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2013 R.**

Obserwując kształtowanie się podstawowych kategorii makroekonomicznych w układzie podregionów, należy zauważyć, że w tworzeniu PKB województwa wielkopolskiego największy udział ma miasto Poznań. W roku 2013 podregion ten wygenerował 29,7% wartości PKB województwa (wobec 29,6% w dwóch poprzednich latach, a 30,4% w 2010 r.), co w ujęciu nominalnym zamknęło się kwotą 47447 mln zł. Udział Poznania w tworzeniu krajowego PKB wyniósł 2,9%, podobnie jak w 2010 r. (2,8% w 2011 i 2012), co lokowało go na 3. miejscu w kraju za m. st. Warszawą (13,2%) i Krakowem (3,2%).

Ryc. 8. UDZIAŁ PODREGIONÓW W TWORZENIU PRODUKTU KRAJOWEGO BRUTTO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

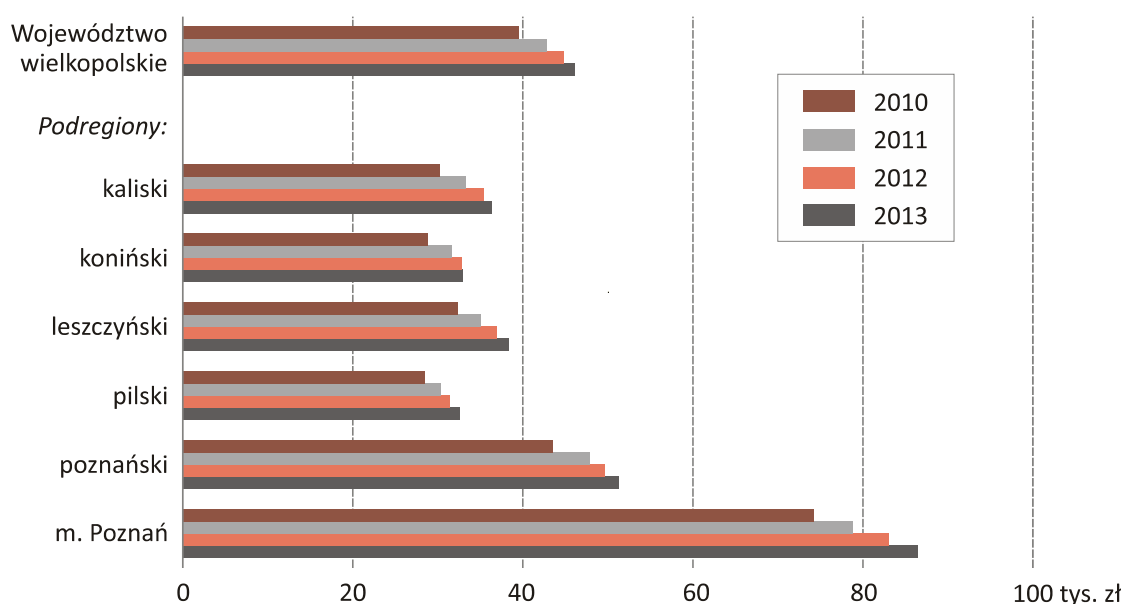

Ryc. 9. PRODUKT KRAJOWY BRUTTO NA 1 MIESZKAŃCA WEDŁUG PODREGIONÓW W 2013 R. (ceny bieżące)

Poziom PKB na 1 mieszkańca obserwowany w przekroju województw cechuje stosunkowo duże zróżnicowanie. Najniższy poziom tego miernika odnotowany w 2013 r. w województwie lubelskim stanowił 44,1% jego wartości w województwie mazowieckim, a wskaźnik dyspersji PKB na 1 mieszkańca² obliczony na poziomie województw dla Polski w 2013 r. wyniósł 20,7%. Znacznie większym zróżnicowaniem niż w przekroju województw charakteryzuje się poziom tego miernika w ujęciu podregionów. W 2013 r. wskaźnik dyspersji PKB na 1 mieszkańca obliczony na poziomie podregionów dla Polski wyniósł 34,2%, ale duże zróżnicowanie obserwowano również w ramach poszczególnych województw. Najbardziej wyróżniały się pod tym względem podregiony województwa mazowieckiego, gdzie wskaźnik dyspersji PKB na 1 mieszkańca wyniósł 54,4% wobec zaledwie 1,0% w województwie lubuskim. W podregionach województwa wielkopolskiego zróżnicowanie było zbliżone do poziomu krajowego, a wskaźnik dyspersji kształtował się tu na poziomie 31,6%.

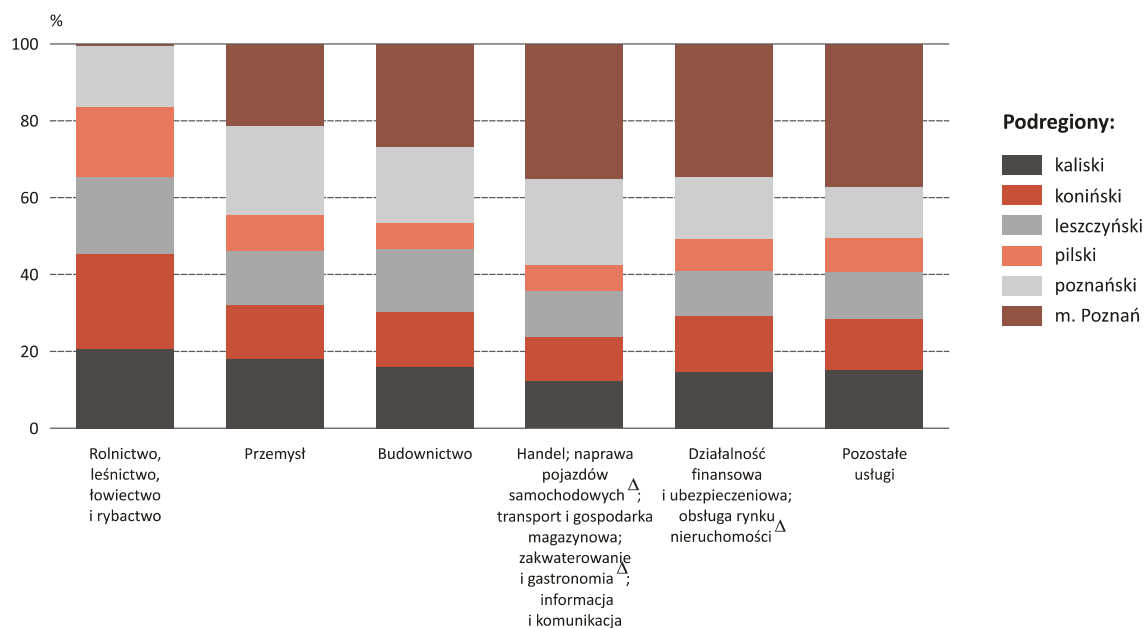
Ryc. 10. **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO NA 1 MIESZKAŃCA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO WEDŁUG PODREGIONÓW**

Wartość PKB przeliczona na 1 mieszkańca Poznania w 2013 r. wyniosła 86411 zł (o 4,1% więcej niż w 2012 r.), osiągając poziom o 87,3% wyższy od średniej wojewódzkiej (46135 zł) i 2-krotnie wyższy od średniej krajowej (43020 zł). Na liście wszystkich podregionów w kraju wskaźnik ten lokował Poznań, podobnie jak w poprzednich latach, na 2. miejscu za m. st. Warszawą (127074 zł). W drugim pod względem udziału w tworzeniu PKB województwa wielkopolskiego podregionie poznańskim, wartość PKB na 1 mieszkańca wyniosła 51242 zł, co plasowało go na 12 miejscu w kraju.

² Wskaźniki dyspersji (miary zróżnicowania) regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów/województw zostały obliczone jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla podregionów danego województwa/województw a wojewódzką/krajową wartością PKB na 1 mieszkańca, ważonych udziałem liczby ludności poszczególnych podregionów w województwie/województw, wyrażona w procentach wojewódzkiego/krajowego PKB na 1 mieszkańca.

Ryc. 11. UDZIAŁ PODREGIONÓW W TWORZENIU WARTOŚCI DODANEJ BRUTTO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI W 2013 R.

W 2013 r. wartość dodana brutto wytworzona w Poznaniu – najsilniejszym gospodarczo podregionie województwa wielkopolskiego – wyniosła 42133 mln zł i w porównaniu z poprzednim rokiem wzrosła o 3,6%. Kwota ta stanowiła 29,7% WDB województwa i 2,9% WDB kraju. W tworzeniu WDB województwa wielkopolskiego znaczny udział (19,7%) miał także podregion poznański. Od lat w tych dwóch podregionach powstaje blisko połowa WDB województwa wielkopolskiego.

Znaczenie podregionów województwa wielkopolskiego w tworzeniu wartości dodanej brutto kształtuje się różnie w poszczególnych sektorach ekonomicznych, wyznaczonych według rodzaju działalności. W generowaniu WDB rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa największy udział mają podregiony koniński, kaliski i leszczyński, które w 2013 r. wytworzyły, odpowiednio: 24,5%, 20,9% i 20,0% WDB rolnictwa w województwie wielkopolskim (podobnie jak w latach 2010–2012). W tworzeniu WDB przemysłu oraz budownictwa dominują podregiony poznański (23,6% i 19,8%) oraz m. Poznań (21,3% i 27,1%). Poznań generuje też największą część WDB pozostałych grup rodzajów działalności. W tworzeniu WDB województwa sekcji działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz obsługa rynku nieruchomości udział Poznania w 2013 r. wyniósł 35,1%, w handlu; naprawie pojazdów samochodowych, transporcie i gospodarce magazynowej, zakwaterowaniu i gastronomii oraz informacji i komunikacji osiągnął 35,5% WDB województwa, a dla tzw. pozostałych usług kształtował się na poziomie 37,5%.

Wartość dodana brutto w województwie wielkopolskim według rodzajów działalności i podregionów w 2013 r.

PODREGIONY	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Przemysł		Budownic- two	Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^A ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowa- nie i gastro- nomia ^A ; informacja i komunikacja	Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa; obsługa rynku nierucho- mości ^A	Pozostałe usługi
		razem	w tym przetwórstwo przemysłowe				
podregion=100							
Kaliski.....	6,0	33,2	29,8	7,8	24,3	7,1	21,5
Koniński.....	8,0	29,5	20,3	7,8	24,4	7,9	22,4
Leszczyński.....	6,6	30,7	28,3	8,9	27,4	6,5	19,8
Pilski.....	9,3	30,3	26,5	6,2	22,9	7,9	23,5
Poznański.....	3,7	34,1	32,3	7,4	33,9	6,1	14,8
M. Poznań.....	0,1	20,5	15,0	6,8	35,8	8,9	28,0

Struktura WDB ze względu na rodzaj działalności we wszystkich podregionach województwa wielkopolskiego kształtowała się podobnie. W 2013 r. najbardziej wyrównane były udziały jednostek związanych z budownictwem (między 8,9% w podregionie leszczyńskim a 6,2% w pilskim), a także jednostek z sekcji działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz obsługa rynku nieruchomości (między 8,9% w Poznaniu a 6,1% w podregionie poznańskim). Największa różnica, podobnie jak w poprzednich latach, dotyczyła natomiast przetwórstwa przemysłowego; w Poznaniu udział tej sekcji w tworzeniu WDB podregionu w 2013 r. wyniósł 15,0%, podczas gdy w podregionie poznańskim kształtował się na poziomie 32,3%.

Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego.

Opracowanie: Dział Opracowań Zbiorczych Wielkopolskiego Ośrodka Badań Regionalnych Urzędu Statystycznego w Poznaniu, na podstawie publikacji: *Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2013 r.*, Urząd Statystyczny w Katowicach, 2015 r. W niniejszej publikacji znaleźć można wyjaśnienia dotyczące rachunków regionalnych, uwagi metodyczne oraz definicje podstawowych pojęć.